

Biuro Redakcji „Dziennika Polskiego“ plac Marjański...
Z przesyłką pocztową w państwie austriackim, rocznie 3 zł. 50 ct. — półrocznie 1 zł. 75 ct. — kwartalnie 50 ct. — miesięcznie 1 zł. 50 ct.

Numer kosztuje 6 centów
Rękopisów Redakcja nie zwraca.
Telefon Redakcji 171.

DZIENNIK POLSKI

wychodzi codziennie niewyłączając niedziel i świąt o 8. rano.

Przedpłatę i ogłoszenia przyjmują we Lwowie:

Biuro Administracji „Dziennika Polskiego“ plac Marjański...
Ogłoszenia przyjmują się za opłatą 6 centów od jednego wiersza...

O górnictwie.

Lwów 10. stycznia.

(Górnictwo jako czynnik ekon. dobrobytu. — Nauka czy sztuka? — Stosunek górnictwa do innych nauk. — Górnictwo jako działy pracy przemysłowej. — Opieka rządowa nad górnictwem.)

Ostatni zeszyt Ekonomisty zawiera ciekawy artykuł p. t.: „O górnictwie w ogóle i o górnictwie mineralnym żyłkowym w Galicji“. Jestto wykład inauguracyjny p. Leona S. Syroczyńskiego, którym rozpoczął swe wykłady, jako profesor politechniki. Przedmiot wykładu jest tak interesujący, a mało znany, sposób zaś przedstawienia tak zajmujący, że pragniemy czytelników naszych choćby pobieżnie zapoznać z jego treścią. Przedewszystkiem skreślił prelegent starania, jakie kraj czynił od dawna o uzupełnienie nauk technicznych wykładami górnictwa i hutnictwa. Długoletnie te starania nie odniosły jednak skutku zupełnego: nie mamy bowiem wydziału górnictwa, ale tylko kursa o górnictwie nafty i techniczno-chemicznej przeróbce. Następnie charakterystyka p. Syroczyńskiego znaczenie górnictwa, jako jednego z najważniejszych czynników ekonomicznego dobrobytu każdego kraju. Praktyczna nauka górnictwa istniała już dawno, górnicy stawali od wieków zawodową korporację i udzielałi sobie nawzajem wiadomości nabytech nauką i doświadczeniem — dopiero w naszym stuleciu i to po r. 1830 górnictwo stanowi część nauk technicznych. Górnictwo nie jest istotnie odrębną nauką — jest ono tak samo, jak np. kolejniarstwo, sztuka zastosowania do danego celu i ściśle określonego zadania wiadomości z dziedziny innych nauk — na cele jednak postawić należy przyswojenie sobie przez górnika tego zasobu empirycznych wiadomości, które poprzednie pokolenia przewodniczyły w pracy. Pomocnicze nauki są to: geologia, inżynieria i architektura; górnictwo czerpiąc z nich, daje im również cenny materiał, przyczynia się do ich rozwoju, podaje im spostrzeżenia i doświadczenia, które tylko górnicy mogą zdobyć.

Charakterystyczną cechą rolnictwa jest coroczne odnowienie się, przy zachowaniu stosownych warunków pracy, jego plodów — gdy produkt górnictwa nie tylko się nie odnawia, ale istotnie wyczerpuje w historycznym okresie ludzkości. Względem ten spowoduje też rady do szczególnej opieki i doszoru prac górnictwa. Mniej donosiła chęć uderzająca różnicę stanowi to, że rolnicy pracują na powierzchni ziemi, i użytkują materiały zebrane, lub wydobyte (n. p. przy kopaniu rowów) na miejscu, gdyż górnicy pracują przeważnie pod powierzchnią ziemi i produkta swe wywożą dla dalszej przeróbki. Od innych działy wielkiego przemysłu różni się górnictwo tem, iż tylko wydobywa rudy, srebro, lub je mechanicznie przerabia, — gdy w innych fabrykach przerabiają je chemicznie, przetwarzają zupełnie.

Wzrastającą społeczność rocznie o setki milionów, górnicy nie rzucają jednak najcieńszej na targ produktu skądinąd z niego, ale produkt wymagający dalszej, chemicznej przeróbki. Całym cennym najcenniejszym rudy żelaznej nikt nie ukroi chleba, — a rudy kruscowe, i nawet bardzo często sam węgiel wymaga zupełnego przystrojenia, by być użytecznym produktem. Stąd powstał najcieńszy związek między górnictwem a hutnictwem, które stanowi część technologiczną; dwa te prz. myśly pracowały tak solidarnie, że zakłady ich we Francji i Niemczech dziś jeszcze stanowią nieraz jedną całość; a był czas, że górnictwo i hutnictwo do jednego działy przemysłowego zaliczano.

Doniosłość przemysłu górnictwa dla dobrobytu powszechnego i trudności pracy górnictwa spowodowały też rady od dawnych bardzo czasów do opiekowania się górnictwem. W Niemczech przed laty 500 i 600 wydano ustawy i nadawano im przywileje, a przez ten czas wytworzono korporację górników, stan zawodowy, ambity i szanowany, solidarny i poniekąd dumny z roli, jaką odgrywa w społeczeństwie. W Polsce pierwsze uprawnienia (do eksploatacji soli wielickiej) datują od Henryka Brodatego 1280 r. Pierwsze uprawnienia na kopalnie kruszców w okolicy Olkusza, od Władysława Jagiełły (1374 r.) — a ogólnej natury ustawy od Kazimierza Jasiellończyka (1410 r.); a nas mniej niż w Zachodniej Europie, ale któż nie wie, iż przy łastówkach (bezrobociach) górnicy odwołali się pierwsi do solidarności zawodowej wszystkich w Europie robotników?

Opieka rządu wyraża się dziś we wszy stkich prawie państwach Europy w wytworzenie dla górnictwa odrębnej ustawy, zabezpieczającej tak swobodę wolności górnictwa, t. j. prawo każdego znaleźć minerały, a względnie przedsiębiorcy ich wydobywania, do własności tego minerału i użytkowania w potrzebnych mu dla jego pracy części innych własności, a więc eksploatacji; w starożytności przeznaczano do robót górnictwa jeńców wojennych — w Rosji dziś jeszcze skazują na nie sądy. — Co za różnicę pojąć!

Z Rosji i z prasy rosyjskiej.

(Szachrajstwa kosztem głodnych — Przelupstwa z tego powodu — Wynik śledztwa do młaki w Petersburgu zakupionej przez „Dumę“ — Co się dzieje na prowincji. — Zabójca Belcewa w Petersburgu. — „Grażdanin“ o sprawach austriackich.)

— To, co się obecnie dzieje w Rosji z powodu głodu, a szczególnie też w Petersburgu,

jest jaskrawym dowodem głębokiego upadku inteligencji rosyjskiej. Oszustwa, jakie wyszły na jaw w Petersburgu, co do fałszowania maki dla głodnych, zostały stwierdzone urzędowo, przez osobną komisję i przez specjalistów. Pokazało się, że panowie radni i sam prezydent Petersburga (golota) w tych oszustwach dobrze nmaczali ręce — wyjednali oni uchwałę dumy (rady miejskiej), która zezwoliła na zakupno ogromnej ilości maki dla głodnych od niejakiego Pucherta, żyda. Ten Puchert jest już aresztowany. Dał on ogromne łapówki wpływom radnym, a jak niektórzy utrzymują i samemu prezydentowi i dostarczył maki, w której jest zaledwie trochę żyta, a głównie składa się z miatu, różnych roślin i ze żwiru piaskowego. Gdy tę makę poczęto wysyłać na prowincję dla głodnych, dopiero stamtąd przyszły relacje, że dotknięci srogią głodem nie chcą jej jeść, bo to właściwie nie jest mąka. Podejrzeni o szachrajstwo radni, ze strachu złożyli sto tysięcy rubli do rąk prezydenta w tym celu, aby pokryto straty, jeśli dla głodnych wynikną z powodu rekomendacji przez nich owego Pucherta. To ich jednak nie ochroni od kryminalnej odpowiedzialności i sąd energicznie w tej sprawie prowadzi śledztwo, a na posiedzeniu „dumy“ domagano się kategorycznie, aby prezydent zawiesił w urzędowaniu, do czego jednak nie przyszło, gdyż większość radnych nie była za tem. Szachrajstwa na szkodę głodnych, nie cofają się na Petersburgu — z różnych stron prowincji dziennikom rosyjskim donoszą o nadużyciach popełnianych, nie tylko przez handlarzy zbożowych, lecz i przez komitety dobroczynne. Car i carski wicekról, jak wiadomo przez głównego komitetu dla głodnych, są oburzeni takim postępowaniem inteligencji rosyjskiej, ale na to nie można dać innej odpowiedzi, jak tylko: jakie rząd przez tyle lat rzucał ziarna w morala głębi swych poddańców, jakie teraz zbiera owoce. To trudno — w dziejach ludzkich, konsekwencja jest nieubłagana...

Dzienniki petersburskie donoszą o przybyciu tam owego Piotra Stanczewa, który brał główny udział w zabójstwie Belcewa, ministra bułgarskiego. Szczegółowo i serdecznie zajmuje się osobą tego rozbójnika Świeta, który umieszcza całe jego curriculum vitae i dodaje, że Stanczew uciekł do Turcji i krył się w Stambule, ale tam sam sultan polecił go odnaleźć policji i wydać władzom bułgarskim — więc Stanczew uciekł do gmachu ambasady rosyjskiej, a stamtąd p. Nelidow ambasador przetranskował go na statek rosyjski i odesłał do Petersburga, gdzie niezwłocznie dadzą mu jakąś szpiegowską i wicherzyjską misję.

Książę Sergiusz.

Z Petersburga donoszą, że generał gubernator moskiewski, brat cara, Sergiusz, wkrótce będzie odwołany, albowiem okazał się zupełnie niezadowolony do rządów w dumnej pierwszej stolicy. Harde miljonowe kupiectwo moskiewskie, które z góry patrzy na urzędnicę Petersburga i w całej Rosji jest uważane za papieża narodowego ducha, nawykło do wpływu na lokalne rządy i do oznak szacunku ze strony jenerałego gubernatora Tymczasem w książę Sergiusz, od dany bigoterji i przeszyty na wskroś czuwoinym duchem, nie zaniedbał postępować tak, jak n. p. Kochanow w Wilnie, albo Glinka w Kamieńcu — z góry brutalnie, zawsze ze słowami na ustach: „Nie myślę, lecz słuchać!“ To się naturalnie nie podobalo hardym potentatom worka. Zaczęło się sarkanie. Tymczasem przyszły jesienne wyścigi w listopadzie, zwykle bardzo świetne. Wielki książę rozkazał, aby przed jego przybyciem wyścigi się nie rozpoczynaly, ale nie stawiał się na godzinę oznaczoną; spóźnił się o półtorej godziny, więc publiczność powitała go sykaniem i gwizdaniem. Wiśś o wygwizdaniu brata carskiego powoli rozszedła się po całej Rosji i do żywego dotknęła cara. Ponieważ szachrajstwo z moskiewiczami nie jest bezpieczne, przeto postanowiono wyjechać, aż o skandalu uciechni i potem sabrać niefortunnego gubernatora. Właśnie na się stał niebawem. O stanowisko w Moskiewie kompetentny ambasador w Berlinie, hrabia Piotr Szawałow, który widocznie stracił już nadzieję polepszenia stosunków rosyjsko-niemieckich, co było jego ulubioną myślą. Ale jeśli Petersburg zgodzi się odwołać z Berlina takiego człowieka, to będzie to miało także niemałe polityczne znaczenie.

Z prowincji.

Jasło 6. stycznia. (W sprawie rozkładu jazdy.) Z chwilą upaństwowienia Kolei Karola Ludwika, liczyło Podkarpackie, a w szczególności Sandecka, Gorlickie i Jasielskie, że dyrekcja ruchu we Lwowie i w Krakowie, ułatwi im — wskroś tych okolic, jazdę do Lwowa na linię Jasło-Rzeszów. Przed pierwszym styczniem r. b. wyszła się bowiem pogłoska, że począwszy od 1. stycznia roku po

odejściu z Jasła pociągu pospiesznego o godzinie 1 26 minut do Jasła z Zagórzan przychodzącego — wyruszy natychmiast pospieszny pociąg lokalny z Jasła do Rzeszowa i że przybywszy do Rzeszowa, będzie miał połączenie z pociągiem kolei Karola Ludwika wychodzącym z Krakowa o godzinie 10 rano do Lwowa.

Na tej zmianie zyskałaby publiczność jadąca do Lwowa 3 godziny na czasie. Ponieważ pod tym względem doznaliśmy rozczarowania, przeto zwracamy się na tej drodze z prośbą do naszych dyrekcji ruchu we Lwowie i w Krakowie, aby słuszne życzenia nasze przez zmianę ruchu na linię Jasło-Rzeszów uwzględniły.

Ustrzki dolne 7. stycznia. (Siosunki sanitarne.) W ostatnich kilku latach okolica nasza górską dawniej tak zdrową, nawiedzana była słabościami i chorobami. I tak przed rokiem szkarlatyna z dyfterją szerzyła się ogromnie i wiele ofiar zabrała, potem influenza, a obecnie ospa szerzy się zaczyna gwałtownie. Widać, że władza sanitarna albo wcale w to nie wgląda, albo bardzo mało, gdyż łatwiej jest usnąć niż w samym zarobku, aniżeli gdy już jest w pełnym rozwoju. Dobrze było, gdyby starostwa sprawę tę zbadało i zechciało swym wpływem obecnie bardzo smutne stosunki sanitarne na lepszą drogę wprowadzić.

Brody 8. stycznia. (Tylko trochę woli, a wszystko możliwe. — Towarzystwo muzyczne. — Komitet głodowy. — Z rady okręgowej. — Nekrolog.) Na jednym z ostatnich posiedzeń pokazali nasi ojcowie miasta, że wszystko możliwe, jeżeli jest trochę woli. Na porządku dziennym był budżet na rok 1892. Jak liczby wykazały, to dochody wyniosły 48.839 zł. 32 ct., a rozchody 63.846 zł. 70 ct., pokazuje się więc niedobór w kwocie 14.507 zł. 38 ct., a z roku zeszłego jako „schwebende Schuld“ w kwocie 10.000 zł., razem więc około 24.000 zł. Przechadzając ogarnął ojców naszych — zbledli, — kolana ugrzęzły się — wargi drżały — co tu robić? To zapytanie było na następnym naszym. — Zakłopotanie nie trwało jednak długo — poszło się po rozum do głowy i wnet postanowiono z pojedynczych rubryk zmniejszyć liczbę, no i rzeczywiście udało im się, przedchodząc z rubryki na rubrykę, zmniejszyć sumę wydatków o — 50 zł., a to z rubryki na opad, z względu na łagodną zimę, jaką w tym roku mamy. A więc trochę woli...

Nasze towarzystwo muzyczne, dzięki staraniom wpływowych osób, jak pp.: Napadiewicz, Kollischer i inni, rozwija się, a szczególnie szkoła muzyczna okazuje się wiele użyteczną. Pobiera w niej nauki 47 uczniów, pomiędzy tymi 23 bezpłatnie. Na częściowe utrzymanie tej szkoły, składają się, rada gmina, powiatowa i izba handlowa kwotą 350 zł. Na ostatnim walnym zgromadzeniu prezes p. Kollischer, ucałował i podniósł zaślęgi zmarłego dra Orskiego, członka towarzystwa od lat 30 w oślepłych słowach, poczem uchwalił odesłać go do rządu o subwencję, a po uchwaleniu kilku mniejszych spraw przystąpiono do wyborów. Prezesem obrano p. Kollischera, za t. p. Napadewicza; do wydziału zaś weszli pp.: Witostawski, Tokarski, West, Herzberg, Frankei, dr. Gross, dr. Kallach, Bursztyn, Demant, Hubersdorfer i Telezys, a protektorem zamianowano jednogłośnie posła z izby handlowej p. dra Rosenstocka, który się już wiele zasłużył około towarzystwa.

Nędra wśród tutejszej ludności żydowskiej dochodzi do zatrzaskających rozmiarów. Z czego to ludność ta żyje, to do rądy wiedzieć trudno. Przed zakaz wywozu zboża wiele rodzin utraciło całą swoją egzystencję. Ukonstytuował się wprawdzie komitet głodowy, który zebrał około 2000 zł. celem zakupu maki i wypieku tatarskiego chleba. Lecz żniża 3 centów na bochenku choć znaczy, skoro biedni i tych kilku centów, które chleb kosztuje, nie mają? To też rozpacze i serce rozdzierające skargi usłyszysz tu na każdym kroku.

Na ostatnim posiedzeniu rady okręgowej wybrano zastępcą prezesa p. Franciszka Adolfa, dyrektora gimn. w miejscie zmarłego dra Orskiego, nadto zamianowano pp.: Korczyńskiego i Borkowskiego na odcielami przy tutejszej szkole miejskiej w miejsce spensjonowanego kierownika p. Stapińskiego i nowo zamianowanego kierownika szkoły żeńskiej p. Dobrodziekiego.

Zmarła tu Stefania Czyżkiewiczowa, żona tu prof. gimn. w 25 roku życia.

KRONIKA.

Kalendarz. Poniedziałek (11.): Higinusza. — Wschód słońca o godzinie 7. minut 54, zachód o godzinie 4. minut 22.

Z Krakowa donoszą: Delegat Laskowski dnia 10. bm. o godzinie 9. rano objął urządowanie, powiaty przed gremjum urzędników, których imieniem przemówił hr. Starzeński, zapewniając, że urzędnicy pragną gorliwie pracować.

Delegat, dziękując, rzekł, że od samego początku swojego wstąpienia do służby państwowej przykładał wielką wagę do spełniania połączonych z nią obowiązków. Temi samymi zasadami i nadal kierować będzie, a spodziewa się, że wszyscy urzędnicy pracować będą w tym samym duchu, pomni, iż każda poruczona im sprawa z całą sumiennością traktowana być winna. Następnie widział delegat wszystkie biura starostwa.

Prezenta. Namiestnictwo nadało prezent w opróżnione rz.-kat. probostwo regie collationis w Trzcielanie, powiatu bocheńskiego, ks. Franciszkowi Jaglarzowi, r. kat. proboszczowi i dziekanowi czechowskiemu w Gnojniku.

Patent. Ministerstwo handlu udzieliło Edwardowi Kociołkowi w Stanisławowie wyłączony przywileju na udoskonalony sposób korkowania flaszek.

Dar. Cesarz udzielił z prywatnej swej skrzynki gminie Holowecko, w powiecie staromiejskim, na budowę szkoły, zapemgi w kwocie 100 zł.

Mianowania. Lwowski wyższy sąd krajowy zamianował asystentami sądowymi praktykantów sądowych: Mieczysława Dniestrzańskiego, Mojżesza Rosensteina, Leona Sternlaka, Władysława Hoszowskiego, Włodzimierza hr. Russockiego, Kazimierza Jana Piotrowskiego Szecepana Kazimierza Kruczkowskiego, Karola Leibschanga, Tadeusza Dyakowskiego, Pawła Wojtasiewicz, Józefa Wiktora Villaume, Berila Jakóba Horowitza, Bartłomieja Madeyskiego, Czesława Krzyszkowskiego, Bolesława Lilyńskiego, Jana Czerniawskiego, Zenona Łukawieckiego, Isaaka Hennera, Włodzimierza Nazarowicza, Jana Ludwika Vinzenza, Kazimierza Turzańskiego i dr. Franciszka Ochęduszkę.

Młody oszust. Policja lwowska otrzymała wczoraj doniesienie o ucieczce niejakiego Henryka Morgenbessera, liczącego lat 18, który sprzeniewierzył znaczącą kwotę pieniędzy na szkole Hermana Dattnera, właściciela agencji sprzedaży węgla kamiennego. Morgenbesser, będąc inkasentem tej firmy, zdefraudował przeszło 100 zł., zabranych od rozmaitych osób, a nadto, nadając list pieniędzy, zaadresowany do firmy Br. Schweitzer w Katowicach, wyciągnął z niego 600 marek.

Policja wysłała za zbłądłym oszustem telegramy, podając dokładny rysopis. Morgenbesser jest wzrostu słusznego, szczupły, szaty, włosy na krótko strzyżone, nos zadarty. Miał on na sobie ubranie jasne, a palto ciemno brązowe.

Kryjówka złodziejska odkrył agent policyjny Günsberg Jak to już donosiłszy w Krakowa T. Zallera przy ulicy Stolecznej odszukano niedawno rozmaite sknie pochodzące z licznych kradzieży pokolejowych popełnianych w ostatnich czasach. W tk dobieżda okazało się, że Zaller, z zawodu krawiec, wyjeżdżał niedawno do Mostów Wielkich i tam bawił dni kilka, to też powzięto podejrzenie, że Zaller wywiózł tam skradzione przedmioty i rzeczywiście agentowi Günsbergowi udało się wyśledzić, że Zaller pozostawał w stosunkach „handlowych“ z kantorem w tamtejszej bożnicy Abalem Perlmutterem i jego synem rabinem. Po dłuższych poszukiwaniach odszukano formalny magazyn sawierający najrozmaitsze rzeczy skradzione we Lwowie na szkodę kilkunastu osób. Magazyn ten znajdował się na strychu — w b. ó. n. i. y. Starego Perlmuttera i jego synalca odstawiono do tutejszego sądu krajowego.

Kronika brukowa. W cerkwi Wołoskiej skradziono onegdaj Marji Pernnowicz pugilares z kieszeni.

Znaczną kradzież popełniono onegdaj w noc w domu przy ul. Stromej l. 3. Niewyśledzeni sprawcy wynieśli nieostrożnie pakę z bielizną wartości kilkudziesięciu zł., własności Filipiny Smal.

Wyścigi w Budapeszcie. Według ogłoszonego właśnie programu tegorocznych wyścigów pseszkich, ogólna suma nagród wynosi 359 700 zł., z tem o 17 000 więcej, niż w roku ubiegłym.

Karkołomny most. W Zelenewie na drodze powiatowej kocianieckiej znajduje się na Prucie prom, który jednak funkcjonuje tylko w lecie. Zimową porą dzierżawa promu urzędu most, a to w sposób tak prymitywny, że w interesie publicznego bezpieczeństwa należałoby wglądać w tę sprawę. Na kobylicach ustawionych w wodzie, kładzie on kilka legarów i te przykrywa deskami, 1/2 (wzrądnie półtora) cala grubości! Lżejsze wózki jadą, jak po klawiszach, cięższeż pojazd bezwarunkowo przejeżdżać nie może.

W puszczy białowiejskiej, jak donoszą Nowosi, wzniesiono nowy pałac dla cara Aleksandra.

Zatrute owoce. Angielski Horticultural Times donosi: Przed kilku laty zamieściłmy artykuł, w którym wykazaliśmy, iż jabłka amerykańskie zawierają w sobie arsenik. Oświadczenie to nasze w sferach handlowych wzbudziło zajęcie i przekonano się, iż jabłka te, polewane roztworami arseniku, częstokroć truciźnie wchłaniają w siebie. Postępujemy obecnie krokiem naprzód i twierdzimy stanowczo, iż jabłka takie są szkodliwymi dla zdrowia i zwracamy na to uwagę, kogo należy. Fermerowie amerykańscy, prócz arseniku, jeszcze różnych innych używają środków trujących owady i to w zastosowaniu do najrozmaitszych owoców, jakkolwiek manipulacja ta sprzeciwia się przepisom prawa. Święto urząd sanitarny nowojorski skontrolował kilka beczek winogron, które na szypułkach wykazywały ślady trucizny.

Strzał na scenie. Popisy prestidigitatorów z bronią palną nieraz już powodowały smutne wypadki. W tych dniach na przedstawieniu, magik Becker, popisując się w Warszawie, poprosił jednego z widzów na scenę, a dawszy mu do rąk rewolwer dużego kalibru, nabyty pięcioma kulami, polecił strzelać do siebie. Widz wziął rewolwer i na dany sygnał strzelił.

Magik zbladł i chwycił się ręką za twarz, z której krew płynęła strumieniem, mimo to p. Becker przedstawienia nie przerwał, prosił tylko, aby następne strzały były mierzone nie w głowę, lecz w piersi.

Katastrofa pod Borkami. W sprawie katastrofy pod Borkami, przyzwoitej, rzekomy jej sprawie w postaci byłego kuchelka, zeznał — według Kreuz Zeitung — iż otrzymał od grup nihilistów polecenie, aby w dniu krytycznym postawił w przedziale tuż obok carskiej jadalińi się znajdującym, maszynę piekielną, tak zwany zegar Thomasa, w postaci głowy cukrni. Dano mu przy tem polecenie, aby maszynę tę nie postawił pod żadnym warunkiem prosto, dnem na dół, ale w jakikolwiek sposób inny. On tymczasem, bojąc się, aby maszyna zaweznie nie eksplodowała, a widząc, jak położona na bok, chwycił się na wszystkie strony, postawił ją prosto, sam zaś uciekł i dopiero, gdy przebył granicę, dowiedział się o całym przebiegu katastrofy i o tem, że ona objęła celu. Chybiłony ten skutek był rezultatem właśnie tego, że maszyna stała prosto; gdyby była leżała, wtedy działanie jej byłoby się rozwinęło w kierunku poziomym — i byłoby zniszczyło wszystko; tak zaś prad cały poszedł w górę

i na dół, wskutek czego też powstał był w naszym obrzmy dół, którego nie umiano wytłumaczyć gdy uzasadniano katastrofę wykojeniem

Uświatłono samobójstwa, jakiego się dopomnił w Cannes znakomity powieściopisarz francuski Gny de Maupassant, wywołał w paryskich kołach literackich i w gronie licznych jego przyjaciół wielkie wzburzenie, jakkolwiek ci ostatni nie łudzili się już od pewnego czasu, co do rzeczywistego stanu umysłu utalentowanego pisarza i nie dawali wiary nspakującym zaprzeczeniom krawych. Według szczegółowych wiadomości nadesłanych z Cannes, Maupassant w noc z soboty na niedzielę najpierw wystrzelił do siebie sześć razy z rewolweru, mierząc w skroń; służący wszakże, znając usposobienie pana, wyjął przednio kule i Maupassant zranił się tylko lekko prochem. Następnie postrzelił sobie gardło brzytwą, lecz ogłos strzałów zbudził już sąsiadów, którzy uadbięli, powstrzymali Maupassanta od dalszych zamachów samobójczych i zaopatryli rany; nie są one niebezpieczne i o ile się zdaje będzie można go uratować. Choroba nymalejsza autora „Bel am“ jest wszakże nieuleczalna, a obecnie nastąpiły napady furji. Dniem wydaje się, iż skoro wiadano, jaki jest stan jego, tak dobrze, że służący przez ostrożność wyjął kule z rewolweru, pozostawiono go bez nadzoru, zwłaszcza w noc, kiedy najłatwiej mógłby wykonać zamach samobójczy.

Był tylko doktorem. Francuzi lubią tajemniczość; łatwo ich wywieść w pole, gdy się o to słabostkę potrafi. Niedawno jakiś doktor osiedlił się w jednej z bogatszych dzielnic Paryża. Przybrał szumne nazwisko, umebłował dom wspaniale, lecz ekscentrycznie, przyjmował urzędy, milcząca służba i ogłosił, że przyjmuje chorych od północy do świtu. Rezultat był wspaniały. Tłoczono się w poczekalni zagadkowe doktora, a złoto strumieniami płynęło do jego kieszeni. Wreszcie obudziło to czujność policji; stawił się u niego komisarz, zapytując o dyplom doktorski. Ku wielkiemu swojemu zdziwieniu przekonał się on, że podjętym indywidualnie posiada nie tylko dyplom uniwersytecki, lecz nadto odznaczony jest najwyższym stopniem naukowym. Komisarz nie mógł się powstrzymać od zapytania, dlaczego tak rozumny człowiek ukrywa się za swą istotną wartość. — „Ha — odpier doktor — gdyby pacjenci moi wiedzieli, że jestem tylko lekarzem, praktyka moja zniknęłaby, jak śnieg na podmuchem wianu.“

Z Brukseli donoszą, że banda stu pianych studentów wszczęła napadła w noc kilka domów na ulicy Laurent. Laskami powalili troje osób, porobiliżi wszystkie meble i najstraszniejszych wybrków się dopuszczali. Gdy policja nadbiegła, uderzyli na nią i pięciu policjantów pokaleczyli. W końcu aresztowano 30 studentów.

Z Witebska donoszą do Kur. Pom., iż nadeszł tam niedawno ukaz z Petersburga, nakazujący gubernatorowi pilnować, żeby w kościołach katolickich żadne parafiane święta (odpusty) nie były uroczyste obchodzone, z wyjątkiem jednej lecnicy poświęcenia kościoła (prestonijny przednie).

Pojęcie o niesłychanym bogactwie, zawiera, jącym się w City londyńskim, tj. w punkcie środkowym miasta, zajmującym nie więcej, jak czwartą część mili kwadratowej, daje nam lista podatków tejże dzielnicy. Podatek dochodowy City za rok 1890/91 przewyższa 70 milionów funtów sterlingów podczas gdy inne dzielnice Londynu płać tylko czterdzięci jeden milionów, a w bogatym Lancashire trzydzieści trzy miliony. Ogółem trzy te dzielnice dorastają więcej podatków, niż cała Anglia i Walja razem wzięte.

Z powodu nieurodzaju żyta i kartofli w Królestwie polskiem, oddział warszawski „Tow. popierania przemysłu i handlu“ postanowił — jak donoszą dzienniki warszawskie — za pośrednictwem komitetu Towarzystwa, starać się o wyjednanie następujących zarządzeń, celem zapewnienia środków pożywienia ludności Królestwa polskiego: 1) urządził magazyn publiczny ze zbożem, którym pod kontrolą rządu zawiadywałyby specjalne komitety i zaopatrywały w zboże za pośrednictwem dostawców, ofiarujących na licytacji najniższą cenę; 2) ziarno z magazynów tych sprzedawać za gotówkę, a w razach wyjątkowych komitet mógłby również wydawać zboże z magazynów w formie pożyczki lub darmo w granicach zabranych na ten cel składek prywatnych. Po za tem oddział warszawski uznaje konieczność dostarczenia ludności sarkobu przy różnych, zatwierdzonych już w zasadzie, robotach i budowach, upoważnienie do zbierania w Królestwie polskiem ofiar dobrowolnych na rzecz ludności, w potrzebie będącej i zarządzenia środków przeciwko przekupiom, którzy nie dopuszczają do misat dowozu artykułów żywności, podwajają jej ceny.

Straszny pożar, jak donoszą z Konstantynopola, zniszczył w dniu 2. grudnia całą dzielnicę żydowską w Aidin w Azji Mniejszej. Dwieście domów, 2 synagogi spaliły się do szczytu. Osm osób utraciło życie w płomieniach.

Śmiertelny zakład. Cała Lizbona pozostaje dotychczas pod wrażeniem wypadku, którego ofiarą padł znany sportsmen portugalski, hrabia Edward Roniero, jeden z najbogatszych członków lisbońskiego towarzystwa arystokratycznego. Hrabia R. w Sport-klubie założył się o znaczną sumę, iż wykona to samo ćwiczenie, którem zadziwiała sportsmenów woltżerka miejscowego cyrku, Jenny Weiss (baronowa Rahden). Ćwiczenie to polega na odrzuceniu się w tył całym korpusem w chwili, gdy koń staje dęba. Jakoż pewnego pięknego poranku przystąpiono do rozegrania zakładu. Hr. Edward Roniero dosiadł anglika czystej krwi, w chwili jednak, gdy hrabia rzucił się w tył głową i zawiał na siodło całym ciężarem ciała, koń obalił się na wznak i pogruchotał swemu jeźdźcowi kości. Oprócz tego łęk siodła rozpruń nieszczęśliwemu jeźdźcowi brzuch na przestrzeni kilkudziesięciu centymetrów. Niefortunny sportsmen umarł w parę godzin po owym nieszczęśliwym eksperymencie hipicznym.

